

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II
w Dobczycach
Rok szkolny 2020/2021

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. póź. 996, 1000 i 1290)
- Przepisy w prowadzące ustawę – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz.60)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 – o Systemie Oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz.1943)

ZAŁOŻENIA

- Wybór zawodu nie jest pojedynczym , decyzyjnym aktem , ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni kilku lat.
- Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu .
- Na wybór zawodu wpływają głównie wartości , czynniki emocjonalne, rodzaj , poziom wykształcenia ,wpływ środowiska.
- WSDZ obejmuje pracę indywidualną i grupową z uczniami , rodzicami , nauczycielami ma charakter działań planowych.

PODSTAWOWE POJĘCIA

- **Działania związane z doradztwem zawodowym** – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
- **Preorientacja zawodowa** – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.
- **Orientacja zawodowa** – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I –IV szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.
- **Doradztwo zawodowe** – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII –VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych. Uczeń – dziecko (na etapie wychowania przedszkolnego), uczeń (na etapie szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej z wyłączeniem szkoły policealnej), słuchacz (w szkole policealnej) („Wzorcowe rozwiązania organizacyjne funkcjonowania WSDZ dla szkoły podstawowej”, ORE, Warszawa 2017)
- Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ) – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać: role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy” (definicja A. Łukaszewicz, „Szkolny doradca zawodowy”, KOWEZiU 2003).

CELE OGÓLNE

Celem orientacji zawodowej w klasach I –III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV –VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII –VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji. („Wzorcowe rozwiązania organizacyjne funkcjonowania WSDZ dla szkoły podstawowej”, ORE, Warszawa 2017).

Absolwent SP nr 2 dokonuje trafnych decyzji edukacyjnych, podejmuje naukę w szkołach ponadpodstawowych zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, zdolnościami.

1. Przygotowanie młodzieży do podjęcia trafnych decyzji o dalszym kształceniu i aktywności zawodowej.
2. Określenie predyspozycji i zainteresowań ucznia.
3. Przygotowanie ucznia do samodzielności w różnych sytuacjach życiowych.
4. Rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości.
5. Kształtowanie gotowości do wejścia na rynek pracy.
6. Rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie.
7. Poszerzanie własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
8. Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjnych i zawodowych.
9. Wzrost świadomości u uczniów dotyczący odpowiedzialności za własną przyszłość zawodową.

CELE SZCZEGÓŁOWE I TREŚCI PROGRAMU

Cele szczegółowe doradztwa zawodowego w szkole podstawowej sformułowane odrębnie dla czterech różnych bloków tematycznych:

1. *Poznanie siebie (samopoznanie)*

Treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- moje mocne i słabe strony,
- zainteresowania i predyspozycje zawodowe,
- umiejętność komunikacji,
- radzenie sobie ze stresem,
- zasoby (kompetencje, zdolności),
- wartości,
- stan zdrowia,
- predyspozycje i preferencje zawodowe.

Cele szczegółowe:

- uczeń potrafi określić swoje mocne i słabe strony,
- uczeń potrafi określić swoje zainteresowania, uzdolnienia i predyspozycje zawodowe,
- uczeń potrafi zdiagnozować swoje zapotrzebowanie na informacje edukacyjnej zawodowe,
- uczeń zna zasady skutecznej komunikacji i bariery, które ją ograniczają
- uczeń określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji,
- uczeń zna wartość pracy.

2. Rynek pracy i świat zawodów.

Treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- klasyfikacja zawodów i ich charakterystyka,
- zawody przyszłości, zawody nowe i deficytowe,
- charakterystyka rynku pracy,
- kształtowanie postaw przedsiębiorczych ,
- kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy,
- autoprezentacja,
- drogi dojścia do zawodu.

Cele szczegółowe:

- uczeń wymienia zawody przyszłości, zawody deficytowe i te, które od niedawna funkcjonują na polskim rynku pracy,
- uczeń zna wymagania, środowisko pracy i czynności interesujących go zawodów,
- uczeń wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody,
- uczeń zna drogi zdobywania wybranych zawodów,
- uczeń uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka,
- uczeń porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców,
- uczeń potrafi dokonać autoprezentacji,
- uczeń zna kompetencje kluczowe.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się,
- wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia,
- uczenie się przez całe życie.

Cele szczegółowe:

- uczeń analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji,
- uczeń analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów,
- uczeń charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce,
- uczeń określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie kariery zawodowej

Treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- możliwości wyboru drogi zawodowej i edukacyjnej po ukończeniu szkoły podstawowej,
- czynniki planowania kariery edukacyjno–zawodowej,
- tworzenie Indywidualnych Planów Działania,
- planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego,
- podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe:

- uczeń zna czynniki potrzebne do planowania kariery edukacyjno–zawodowej,
- uczeń potrafi opracować swój własny plan kariery zawodowej na podstawie swoich poznanych zasobów IPD,
- uczeń rozumie potrzebę dalszego kształcenia, kształcenia ustawicznego,
- uczeń realizuje marzenia,
- uczeń podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjnej.

ADRESACI PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Adresatami programu są uczniowie SP nr 2 i rodzice uczniów , nauczyciele. Program będzie realizowany sukcesywnie :

- w klasach I- III w formie preorientacji zawodowej – wycieczki , konkursy, gry, pokazy, spotkania z przedstawicielami zawodów,
- w klasach IV -VI w formie orientacji zawodowej na godzinach wychowawczych i w ramach lekcji przedmiotowych,
- klasy VII i VIII będą uczestniczyć w obowiązkowych lekcjach z doradztwa zawodowego, (realizacja programu doradztwa zawodowego), udział w wycieczkach zawodoznawczych. Program przewiduje też pomoc zainteresowanym rodzicom (konsultacje indywidualne, prelekcje).

OSOBY REALIZUJĄCE PROGRAM DORADZTWA I ICH ZADANIA

- Dyrektor szkoły - odpowiedzialny za realizację działań doradztwa zawodowego, wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole, a instytucjami zewnętrznym.
- Doradca zawodowy – realizacja scenariuszy z doradztwa zawodowego, indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami, pomoc w rozpoznawaniu predyspozycji uczniów, organizacja konkursów, prowadzenie tablicy informacyjnej , gromadzenie literatury, przedstawianie aktualnych informacji z rynku pracy i rynku edukacyjnego, pomoc w trafnym wyborze dalszej drogi zawodowej, współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego, tworzenie IPD.
- Pedagog, psycholog - realizacja scenariuszy zajęć, pomoc w samopoznaniu, prowadzenie doradztwa zawodowego w klasach I-VI SP, określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów; włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów; współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów; włączają się w proces podejmowania przez

uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty).

- Wychowawcy - określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów; eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego; włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego; realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych; współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym
- Nauczyciel informatyki – programy komputerowe z doradztwa zawodowego
- Pozostali nauczyciele uczący różnych przedmiotów - korelacja międzyprzedmiotowa, (podstawa programowa). Analiza programów nauczania poszczególnych przedmiotów pozwala także włączyć nauczycieli w omawianie zagadnień z poradnictwa zawodowego.

ZADANIA NAUCZYCIELI

Bieżąca obserwacja pracy ucznia i osiąganych przez niego efektów pod kątem predyspozycji do nauki danego przedmiotu oraz pomoc w określeniu mocnych i słabych stron ucznia:

- rozwijanie indywidualnych uzdolnień i zainteresowań uczniowskich,
- systematyczna kontrola efektów nauczania (próbne egzaminy, motywujący system oceniania itp.),
- realizacja obszarów doradztwa zawodowego w kontekście realizacji podstawy programowej,
- przekazywanie informacji o zastosowaniu i przydatności danych treści nauczania w różnych dziedzinach życia(informacje pomocne w wyborze zawodu).

ZADANIA INSTYTUCJI WSPÓLPRACUJĄCYCH W RAMACH DORADZTWA ZAWODOWEGO

Aktywna współpraca z:

- Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Dobczycach,
- szkołami ponadpodstawowymi- LO, Technika, Szkoły Branżowe I Stopnia: udział młodzieży w Dniach otwartych szkół , w targach szkół , lekcjach pokazowych,
- warsztaty dla młodzieży z zakresu planowania kariery edukacyjno-zawodowej,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów; wycieczki do firm, instytucji.

METODY I FORMY PRACY

Metody pracy:

- zajęcia warsztatowe,
- analiza przypadku,
- rozmowy doradcze,
- metody testowe,
- burza mózgów,
- mini wykład,

- plakat,
- skojarzenia,
- wycieczki zawodoznawcze,
- konkursy plastyczne dotyczące planowania kariery,
- spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych , przedstawicielami różnych zawodów,
- udział w Targach Edukacyjnych Szkół.

Formy adresowane do rodziców:

- zapoznanie rodziców z programem doradztwa zawodowego w szkole,
- udostępnianie informatorów szkół ponadpodstawowych i literatury z zakresu doradztwa zawodowego,
- indywidualne rozmowy z pedagogiem, doradcą zawodowym, psychologiem, wychowawcą,
- organizacja prelekcji, pogadarek na zebraniach rodziców z doradcą zawodowym,
- przekazywanie na bieżąco informacji dotyczących kierunków kształcenia zawodowego w szkołach technicznych rekrutacji do szkół, zawodów przyszłości, targów edukacyjnych.

ZASOBY PRACY

- Filmy o zawodach.
- Informatory o zawodach i kierunkach kształcenia, typach szkół.
- Testy do badań indywidualnych i grupowych, kwestionariusze zainteresowań i uzdolnień,
- Filmy instruktażowe.
- Prezentacje multimedialne.
- Tablica informacyjna.

EFEKTY DZIAŁAŃ WSDZ

- Uczeń umie współpracować w grupie.
- Potrafi samodzielnie zaplanować własną drogę kariery.
- Zna swoje predyspozycje zawodowe.
- Potrafi rozwijać zainteresowania.
- Zna kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy.
- Rozumie zależność wyboru zawodu od zainteresowań.
- Zna zawody , wartość pracy.
- Zna swoje zainteresowania, zdolności, umiejętności.
- Zna ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych i dokonuje świadomego, trafnego wyboru zawodu.
- Potrafi współpracować w grupie jest przygotowany do roli pracownika.
- Potrafi przyjmować różne role społeczne i zawodowe.
- Rozumie konieczność ustawicznego kształcenia.
- Rozwija kompetencje kluczowe.

SZKOŁA

- Konkurencyjność szkoły, poprawa jej wizerunku, poprawa jakości pracy szkoły.
- Przygotowanie ucznia do pełnienia ról społecznych, zawodowych.

- Podniesienie świadomości rangi doradztwa zawodowego.
- Trafne wybory edukacyjne uczniów.
- Świadomi siebie uczniowie, mają większą motywację do nauki, pracy (przyczyni się do lepszych wyników nauczania).

EWALUACJA DZIAŁAŃ WSDZ

- Indywidualne rozmowy z uczniami, rodzicami, wychowawcami.
- Rozmowy powinny dotyczyć tego , czy WSDZ:
 - a) uwzględnia potrzeby rozwojowe uczniów, rodziców, nauczycieli,
 - b) rozwija ich wiedzę i umiejętności,
 - c) kształtuje postawy i zachowania,
 - d) buduje kompetencje osobiste i społeczne.

Opracowała Alicja Wątor